

NATURRESERVAT I SKÅNE LÄN

Djur och tång vid strandkanten

Guide till vanliga strandfynd på Kullaberg

Djur och fång vid strandkanten

Guiden är till för att hjälpa bergets besökare att känna igen vanliga djur och fång på stränder inom Kullabergs naturreservat. Det finns även en beskrivning av några av de mest populära stränderna som är relativt lätt att hitta till. Guiden berättar om svårigheten att ta sig till en viss strand, om det finns bryggor, toaletter och parkering i närheten.

Viktigt!

Stränderna ligger inom naturreservatet och det innebär att det finns särskilda regler. Viktig information kan du hitta under rubriken **Bra att veta**.

Tänk också på att Kullaberg bjuder på en vidunderlig men också farlig natur med klippor, stup och rasbranter. Ta det försiktigt och gå inte för nära branta kanter.

Innehåll

Bra att veta.....	3
Säkerhet.....	4
Stränder.....	5
Solviken.....	6
Ransvik.....	7
Ablahamn.....	8
Paradishamn.....	9
Josefinelust.....	10
Vid strandkanten.....	11
Blåstång.....	12
Sudare.....	13
Sågtång.....	14
Tarmtång (rörhinna).....	15
Ålgräs.....	16
Blåmussla.....	17
Havstulpan.....	18
Rödvit eremitkräfta.....	19
Slät tångbark.....	20
Spiralrörsmask.....	21
Strandkrabba.....	22
Valthornssnäcka.....	23
Vanlig sjöstjärna.....	24
Karta.....	25

Bra att veta

Inom Kullabergs naturreservat gäller särskilda föreskrifter som begränsar allemansrätten. Föreskrifter behövs för att skydda Kullabergs unika natur och att följa dessa betyder extra mycket med tanke på att Kullaberg är ett av Sveriges mest besökta naturreservat.

- Ta med dig allt skräp hem eller släng det i soptunnor.
- Låt bli att skada blommor och grenar. Stenar, pinnar och annat naturmaterial får stanna kvar inom reservatet. Var rädd om vilda djur. Visa respekt för djurens revir och håll behörigt avstånd till betande djur.
- Tänk på att det finns fågelskyddsområden med beträdnadsförbud mellan 1 mars och 15 juli.
- Vill du grilla? Kolla så att det inte råder eldningsförbud. **Brandriskprognos** för Höganäs kommun hittar du på Räddningstjänstens webbsida. Elda aldrig direkt på marken, stenar eller klippor utan använd bara anvisade grillplatser. Det är förbjudet att plocka pinnar och grenar för att elda med. Släck glöd med vatten när du är klar. Observera att vid en brandrisk klassad som **5E** får man inte elda alls, inte ens på fasta grillplatser, spritbrännare eller gasolkök.
- Vill du tälta? Läs gärna på i förväg om var du hittar tältplats. Det är förbjudet att tälta utanför anvisad plats. Du får övernatta i vindskydd.

Du som besökare har ansvar att ta reda på
vilka föreskrifter som gäller i naturreservatet!
Mer att läsa finns på kullabergsnatur.se

Säkerhet

Du besöker Kullabergs naturreservat på egen risk. Klippor, stenar och rasbranter är riskfyllda områden, speciellt när det är blött och halt. Bra promenadskor eller vandringskängor rekommenderas.

Gör gärna en bedömning av läget innan ett bad. Är det mycket vågor? Strömt? Låt isåfall bli att bada och skåda vågornas spel från stranden i stället. Kom ihåg att barn i vatten aldrig ska lämnas utan tillsyn.

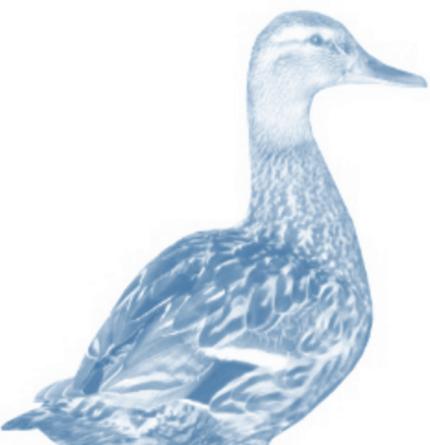
Vid olycka:

Berätta för
räddningstjänsten:

Vem du är
Var du är

Hur man kommer dit
Vad som har hänt

Stränder

Alla stränder har sin unika karaktär. Vissa är lättare att ta sig till och andra bjuder på äventyr. I guiden berättar vi om:

Solviken – Ransvik – Ablahamn – Paradishamn – Josefinelust

Stränderna är presenterade efter tillgänglighet, från de som är lätt att besöka till de som ligger på längre avstånd. Vad som är lätt och svårt är såklart subjektiva upplevelser, och din erfarenhet kan vara annorlunda. Har du barnvagn, rullstol eller svårt att gå så är Solviken att föredra.

Under sommarmånaderna går det utmärkt att åka kollektivt med buss från Malmö till fyrvärmningen på Kullaberg. Under rubriken *Hitta hit* finns förslag på sökord i digitala karttjänster som Google maps, samt parkeringstips för bilförfare. För enklare planering skrivs det om vad det tar för tid att komma till en strand från närmaste parkeringsplats. Observera att nedgångar är branta, och färden tillbaka kan ta dubbelt så lång tid! Om du längtar efter en strand med fin ljus sand, är Kullbergs stenstränder kanske inte ditt främsta val. Fina sandstränder hittar man exempelvis i Skäldeviken, Farhult eller i Höganäs.

Solviken

från 5 minuter

Solviken är ett perfekt mål för dig som inte vill eller kan gå långa sträckor och många trappsteg. Platsen bjuder inte på några större äventyr, men är lätt att ta sig till. Som bonus finns det en allmän utomhuspool fyra decimeter djup och en liten lekplats som är vid sidan om stranden. Till Solviken leder en asfalt- och grusväg, och själva badplatsen är utrustad med en brygga (ej rullstolsanpassad). På vägen till stranden finns också toalett.

Hitta hit:

Sök efter **Mölle havsbad**. Följ **Norra Strandvägen** i Mölle i nordvästlig riktning. Parkera vid

Norra Strandvägen car park.

Observera att parkeringen är liten och blir lätt full under en sommar.

Ransvik

från 5 minuter

För ca 100 år sedan hade Ransvik skandalöst rykte som en badplats där män och kvinnor badade tillsammans. Idag går det knappt att överraska någon med sådan ”lättsinnighet”. Därför förknippas platsen främst med restaurangen *Ransvik Havsveranda* och en mysig badplats med stenstrand och en brygga (ej rullstolsanpassad). Både restaurangen och stranden ligger ett stenkast från bilparkeringen, men man behöver gå i en relativt lång trappa ned. Vid parkeringen finns toalett. Genom Ransvik går även Skåneleden SL5.

Hitta hit:

Sök efter ***Ransvik Havsveranda***. Följ ***Italienska vägen*** i nordvästlig riktning. Kör förbi Josefinelust parkering och ta nästa sväng till vänster. Parkera vid restaurangen, alternativt på parkeringen en bit upp.

Ablahamn

från 10 minuter

Vill du dyka eller snorkla? Då kan Ablahamn vara ett bra alternativ för dig. Ablahamn är inte bekväm på samma sätt som Solviken och Ransvik. Den saknar gångar och bryggor. Däremot erbjuder Ablahamn både relativt jämn nergång i havet och vilda klippor direkt vid sidan om, som besökaren kan börja utforska så fort man kommit ner i vattnet. Sist med inte minst ligger stranden relativt nära parkeringsplatsen. Till stranden leder först en naturstig och sedan en slingrande trappa.

Hitta hit:

Sök efter **Kullagårdens Wärdshus**. Parkera på parkeringsplatsen **Mölle Golfklubb**. Mittemot Kullagårdens Wärdshus finns en stig i nordgående riktning, som leder till Ablahamn.

Paradishamn

från 30 minuter

Liten, med många hala stenar, farliga klippor och dessutom långt borta från parkeringen. Paradishamn verkar vara en motsats till vad man brukar mena med ”strand”. Trots det är platsen mycket uppskattad av många. Härifrån kör även bokningsbara tumlarsafariturer på somrarna, med påstigning från den lilla bryggan. Ska du till Paradishamn var beredd på en relativt brant och lång nedgång på naturstig. Närmaste toaletter finns antingen vid den stora parkeringsplatsen, restaurangen *Kullens Fyrservering* eller på naturum Kullaberg.

Hitta hit:

Följ stigen mot den lilla fyren på Kullabergs spets. Halvvägs ned kommer du se en utsiktsplats av trä. Strax innan utsiktsplatsen finns en stig till höger som leder till Paradishamn. Fortsätter du rakt fram från utsiktplatsen så kommer du till den **lilla fyren** →

Josefinelust

från 30 minuter

Att gå ned och upp igen från Josefinelust är som ett fullständigt träningsspass. Men man belönas med en rogovande vandring genom en bokskog och en möjlighet att få se en av de vackraste stränderna på Kullaberg. Vägen består av en relativt plan naturstig som övergår i en brant och krävande trappa mot slutet. Har du svårt att gå, så låt bli att besöka Josefinelust från land. Ett alternativ är att besöka stranden från havet, exempelvis med båt, kajak eller sup. Vid Josefinelust parkering finns toalett, vindskydd samt en fast grillplats.

Hitta hit:

Sök efter **Josefinelust parkering**. Ta stigen som går i nordostlig riktning och följ därefter skyltar.

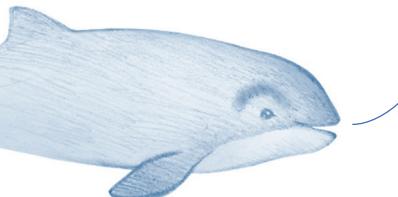
Vid strandkanten

Vad ser du vid strandkanten efter en storm? Ser du högar med tång som förstör din badupplevelse, eller ser du en kista med oupptäckta skatter?

Strandkanten kan bjuda på många spännande små djur och tång. De har inte samma karisma som sälar eller tumlare* men är underbara i sin form, livsstil och betydelse för havets välmående.

Du får gärna studera det du hittar, men kom ihåg att inte skada eller ta med dig det som tillhör naturen inom naturreservat. Det gäller även när du befinner dig i vattnet. Kullaberg har också ett marint naturreservat som sträcker sig 300 meter ut till havs från stranden.

*Har du hittat en död säl eller tumlare på stranden? Statens veterinärer vill undersöka sådana djur, för att ta reda på dödsorsaken. Anmäl gärna ditt fynd till www.sva.se/döttdjur

Blåstång

Vetenskapligt namn: *Fucus vesiculosus*

Blåstång är en tång med iögonfallande stora ”blåsor” som hjälper till att hålla grenarna flytande i vattnet. Blåstång gillar att växa på stenar och klippor och det är därför du inte hittar sådana på fina sandstränder. Den kan växa sig lång och tät och bilda en riktig undervattensskog nära vattenytan. De mörka böljande grenarna brukar skrämma badare, men är väldigt omtyckta av små fiskar, räkor och hundratals andra djur, som ser blåstång som sitt hem, matplats och dejtingställe. Det är en anledning till att blåstång kallas även för ”havets hyreshus”. Studera gärna blåstång vid strandkanten eller i vattnet medan du snorklar. Det brukar spolas upp mängder med blåstång efter stormar.

Man kan blanda ihop blåstång med en annan alg som kallas för knöltång. Enklaste sätt att skilja på dem är att kolla på blåsorna. Knöltång har enstaka blåsor medan på blåstång sitter blåsorna i par.

blåsorna sitter i par

Sudare

Vetenskapligt namn: *Chorda filum*

Är det någon som tappat en massa kolasnören vid strandkanten? Nej, det som påminner om godis är en hög med tång som kallas för sudare. Under vattenytan växer sudaren som långa fina trådar, som kan bli flera meter höga! Trasslig blir den vid strandkanten, där vågorna tumlar runt den.

Sudaren brukar sitta fast på stenar och grus, med hjälp av en så kallad häftskiva. Den ser ut som en liten platt rot, även om den inte tar upp någon näring, som växternas rötter gör.

fäster gärna på sten!

Sågtång

Vetenskapligt namn: *Fucus serratus*

Om du vet hur handsågagens blad ser ut kommer du lätt kunna känna igen sågtång. Kanten på denna tång ser vass ut och det finns i princip ingen annan tång med sådant utseende i svenska vatten.

Sågtång växer på stenar och klippor under vatten, och kan bilda riktigt täta buskar. Smådjuren älskar att gömma sig bland sågtångens grenar. Vissa går ännu längre och bosätter sig direkt på bladen. Sådana är exempelvis spiralrörsmaskar (se sidan 21) och tångbark (se sidan 20).

kanten ser ut som ett sågblad

Tarmtång (rörhinna)

Vetenskapligt namn: *Ulva intestinalis*

Att tången har vissa likheter med tarmar tyder även det vetenskapliga artepititetet ”*intestinalis*” på.

Tarmtång hittar man växande på stenstränder men också i så kallade hällkar, tillfälliga pölar som bildas i bergets sprickor och fördjupningar. Att växa i en liten varm plaskdamm låter inte som en stor prestation men det är det! Hällkar är en av de tuffaste miljöerna att leva i, på grund av variationer i saltkoncentration, värme samt risk för uttorkning.

Du kan märka att det finns mycket bubblor i hällkar med tarmtång, speciellt under varma och soliga dagar. Bubblorna är syrgas som bildas under tarmtångens livsprocesser.

Ålgräs

Vetenskapligt namn: *Zostera marina*

Ålgräs är ingen fång trots att den växer under vattenytan, utan en växt med rötter, små blommor och fröer. Den växer inte på stenar och klippor, även om bladen spolas ut på Kullabergs stenstränder ganska ofta. I stället gillar ålgräs sandiga och leriga bottnar. Ibland blir det så mycket ålgräs så att det bildas riktiga ängar - ålgräsängar!

Ålgräs ska man vara rädd om eftersom den har väldigt stor betydelse för marint liv. Ålgräsängar är havets motsvarighet till ett dagis, där alla små djur får chans att växa upp. I grönskan gömmer sig små torskar, snultror, ålar, smörbultar, krabbor och mycket annat. Utöver detta producerar ålgräs syre, tar upp koldioxid, fungerar som naturlig vågbrytare och skyddar stränder mot erosion. Ålgräsängarna har dessvärre minskat genom åren på grund av övergödning och överfiske. För att motverka det skapar man skyddade områden men även återplanterar ålgräs där det har försvunnit.

Blåmussla

Vetenskapligt namn: *Mytilus edulis*

Vet du hur en blåmussla ser ut? Sannolikt kan du beskriva musslans vackra svartblåa skal, men inte själva djuret som sitter inuti. Hittar man en sönderdelad blåmussla, så är det svårt att peka ut någon kroppsdel eller organ i den lilla orange klumpen inuti skalet. Och det är ju synd, för att den lilla klumpen rymmer gälar, tunga, mage, hjärta, en fot... men ingen hjärna!

Blåmusslor är inte så enkla djur som de ser ut. Trots sin lilla storlek har de jättestor betydelse för havets välmående, tack vare sin förmåga att filtrera stora mängder vatten. Vill du bada rent – ha koll på att blåmusslorna i havet mår bra!

Blåmusslor är också en läcker delikatess, det vet fåglar som t.ex. ejder men också människan. Skulle du våga plocka blåmusslor ute i det vilda (utanför naturreservatet!) kom ihåg att dessa kan ansamla giftiga ämnen. Se därför till så att musslorna växer i ett rent område med bra vattenström på några meters djup.

Havstulpan

Vetenskapligt namn: *Balanus spp.*

Äger du en båt så finns det en chans att du känner igen den vita lilla krabaten på bilden ovan. Havstulpaner gillar att växa på hårdare ytor så som klippor, stenar, snäckskal och ja, båtbottnar.

Trots namnet är havstulpan ingen växt. Det är ett litet kräftdjur som bor inuti i ett skalhus. Om du tittar på havstulpanen under vatten så kan du få se den öppna sig och skjuta upp små tunna trådar som genast dras tillbaka. Trådarna är djurets ben och genom att skjuta upp dem kan havstulpanen skapa en vattenström som kan föra små ätbara partiklar in i skalet.

Som mycket ung kan havstulpanen röra på sig, men så fort den hittar en lämplig yta och sätter sig så växer den fast. En sådan livsstil ger upphov till en spännande reproduktiv anpassning hos havstulpanen. Havstulpaner är kända som djur med världens längsta könsorgan i förhållande till kroppsstorleken.

Rödvit eremitkräfta

Vetenskapligt namn: *Pagurus bernhardus*

Eremitkräftan är lätt att känna igen tack vare det snäckskal som den bär på sig. Men det är inte eremitkräftan själv som gjort sitt skal. Skalet tillhörde någon snäcka från början, kanske en strandsnäcka eller valthornssnäcka (se sidan 23). När snäckan dör så lämnar den ett tomt skal efter sig, som eremitkräftor flyttar in i med stor glädje.

Eremitkräftan stannar inte jättelänge i sitt skal. När eremitkräftan växer så behöver den så småningom leta och flytta in i ett nytt ”hus” som är lite större. Det största snäckskal som eremitkräftan kan flytta i är skal från så kallad neptunussnäcka, som på bilden ovan. Ofta finns det gott om tomma snäckskal på havsbotten. Men om det blir brist på lämpliga snäckskal så kan eremitkräftor börja slåss om de bästa. Skal är ett livsviktigt skydd. Utan den kan eremitkräftan bli lätt uppäten av rovdjur.

Slät fångbark

* taggig fångbark!

Vetenskapligt namn: *Membranipora membranacea*

Hittar du sågtång (se sidan 14) eller en större fång med breda blad, passa på att titta närmare på algens yta. Se om du hittar en sträv vitaktig påväxt som till synes liknar mögel. Undersöker du den riktigt nära kommer du upptäcka att påväxten består av små, halvmillimeter stora celler, rektangulära eller runda.

Det du ser är faktiskt en koloni av mycket små djur. Varje enskild cell är som ett hus med hård väggar som rymmer ett litet djur. Djuren kan sticka ut tentakler för att fånga små partiklar av mat och på så sätt göra vatten rent och klart.

Det finns flera arter av fångbark och det som tar störst plats på bilden ovan är så kallad slät fångbark. Hos slät fångbark har djuren rektangulära celler och bildar kolonier med avrundade kanter. I nedersta hörnet till höger* syns det en liten koloni med taggig kant och runda celler. Det är en annan art som kallas för taggig fångbark (*Electra pilosa*).

Spiralrörsmask

Vetenskapligt namn: *Spirorbis spirorbis*

Den eleganta spiralrörsmasken är ett vanligt djur som ofta blir förbisedd på grund av sin storlek. Ta gärna med dig en lupp om du skulle vilja bekanta dig med denna krabat. Maskarna lever ofta på bladen av sågtång (se sidan 14) och blåstång (se sidan 12).

Spiralrörsmasken är just en mask, och ingen snäcka trots sitt hårdas hoprullade skal. Masken som bor inuti skalet är lång och mjuk precis som sin avlägsna släkting daggmasken. Men till skillnad mot daggmasken, gillar spiralrörsmasken inte att krypa runt utan vill sitta inuti sitt skal. Det enda som masken brukar sticka ut är tentakler som liknar fjädrar. Med hjälp av tentaklerna kan masken fånga små matbitar som svävar omkring i vatten.

Strandkrabba

Vetenskapligt namn: *Carcinus maenas*

Hur många ben har en krabba? Åtta – borde varit ett uppenbart svar, men det är det inte. Krabbor har 10 ben där det första paret av ben har en klosax som är ett utmärkt redskap till att klämma fingrar på nyfikna människor.

Strandkrabbor är vanliga djur på grunt vatten, men det är inte alltid lätt att få syn på dem. Eftersom de är gulgröna, grågröna och brunaktiga smälter de bra i omgivningen bland stenar och tång. Strandkrabban äter gärna allt den kan få tag i – små maskar, räkor, fiskar, musslor och till och med as. Att få syn på en krabba på vintern är svårt eftersom de ofta gräver ned sig på botten i väntan på varmare tid. Skulle man ge sig på att bestämma om krabban är en kille eller en tjejer så får man kolla på den lilla stjärten på krabbans mage. Hanarnas stjärt ser ut som en spetsig smal triangel, medan honornas stjärt är större och avrundad. Under stjärten bär honorna sina ägg, upp till 180 000 stycken.

Valthornssnäcka

Vetenskapligt namn: *Buccinum undatum*

Hade du tur att hitta ett stort och vackert räfflat skal av en valthornssnäcka på stranden? Var inte ledsen om du inte gjort det. Tomma skal av valthornssnäckor är mycket efterfrågade av eremitkräftor på havsbotten. Därför händer det inte så ofta att tomma snäckskalen ens når strandkanten.

En levande valthornssnäckas mjuka kropp är vackert gräddvit i färg med svarta prickar. Snäckan luktar sig fram med ett så kallad andningsrör. Lukt som snäckan gärna vill känna är lukt av ruttet kött från en fisk eller annat djur, som är snäckans favoritmat.

Ruttet kött är gott!
Men små maskar på
botten duger också.

Vanlig sjöstjärna

Vetenskapligt namn: *Asterias rubens*

Ett ord som *vanlig* ska inte upplevas som en nedlåtande beskrivning av ett djur, utan det är en del av ett artnamn.

Sjöstjärnan har det inte bråttom, i alla fall inte jämfört med människan. På en timme kan den förflytta sig upp till fem meter. Inte så långt avstånd med tanke på att en sjöstjärna kan ha flera hundra fötter! Sjöstjärnans fötter finns på undersidan av djuret och kallas för slangfötter eller sugfötter. Fötterna är kanske långsamma men har å andra sidan flera funktioner. Med fötter kan sjöstjärnor suga sig fast, öppna musslor, hantera bitar av mat, lukta sig fram och även andas!

Trots att sjöstjärnan är långsam, saknar tänder och klor så betyder det inte att den inte jagar in skräck i andra havsdjur. Den är glupsk och äter gärna det mesta, från andra små sjöstjärnor, havstulpaner, musslor till ruttet kött.

KÄTTEGATT

Paradishamn

Ablahamn
Josefinelust

NATURUM
i weP

P I

P II

P III

KULLAGÅRDEN

JOSEPHELUST

HJORTHAGEN

P I

P II

P III

FÄGELSKYDDSMRÅDE

Gregers
backar

Ona
mosse

Mölle
mosse

Håkulls
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Ransviks badplats
Solvikens badplats

MÖLLE

Björk
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Björk
mosse

Europarcs
projekt i Skåne

naturum
Kullaberg

Sustainable Tourism
in Protected Areas

KULLABERG NATURRESERVAT

Röd strövstig

Blå strövstig

Gul tvärsling

Skåneleden SL5

	naturum Kullaberg		Vindskydd		WC
	Parkering		Sevärdhet		Hotel
	Rastplats		Utsikt		Restaurang
	Tältplats - 8 st		Torrpass		Servering

1:30 000

SWEREF 99 13 30

Fägelskyddsområde tillträde förbjudet /3 - 15/7

© 2019 Länstyrelsen Skåne
Kartografisk design © Naturum

Kontaktinformation:

naturum Kullaberg, 042-34 70 56
Kullaberg Naturreservat
Italienska vägen 323
263 77 Mörle
www.kullabergsnatur.se
naturum.kullaberg@lansstyrelsen.se

naturum®
Kullaberg

Länsstyrelsen
Skåne

naturum®
Kullaberg

